

РОЛЬ ПЕРСОНАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА
СУЧАСНОГО ВИКЛАДАЧА В ПОЛІПШЕННІ ВИКЛАДАННЯ
ТА ЗАСВОЄННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ТЕОРЕТИЧНИХ
ТА КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Юрій РОГОВИЙ, В'ячеслав БІЛООКІЙ

Буковинський державний медичний університет, Чернівці (Україна)
rohovyuy2012@gmail.com; slava.bilookiy@bsmu.edu.uaTHE ROLE OF A MODERN TEACHER'S PERSONAL
LEARNING ENVIRONMENT IN IMPROVING THE TEACHING
OF FUNDAMENTAL THEORETICAL AND CLINICAL DISCIPLINES

Yurii ROHOVYI, Vyacheslav BILO'OKIY

Bukovinian State Medical University, Chernivtsi (Ukraine),
Researcher ID: AAB-5055-2020; ORCID ID 0000-0001-7119-9190
Researcher ID: B-6672-2017; ORCID ID 0000-0003-2240-480X

Rohovyi Yurii, Bilookiy Vyacheslav. The role of a modern teacher's personal learning environment in improving the teaching of fundamental theoretical and clinical disciplines. The purpose of the study. The article focuses on the role of a properly organized personal learning environment of a modern teacher, performed at the expense of building an intellectual map using the *xmind* program in improving the teaching of fundamental theoretical and clinical disciplines. The specificity of the topic is an analytical approach to the application of the **research method - descriptive comparison** - for the analysis, synthesis and generalization of the role of a properly organized personal learning environment of a modern teacher in the possibility of significantly improving the mastery of the leading theoretical and clinical disciplines by streamlining the organization of all types of work of a modern teacher. **Scientific novelty.** For the first time, an original, innovative, alternative approach was put into practice, which shows that a properly organized personal learning environment of a modern teacher contributes to the effective formation of highly professional competencies. **Conclusion.** The introduction into the educational process of a properly organized personal learning environment of a modern teacher, performed at the expense of building an intellectual map using the *xmind* program, makes it possible to achieve the leading interests of fundamental theoretical and clinical disciplines in-depth knowledge of the general laws of disease development, pre-disease, to ensure their leading role in the formation of students' fundamentals clinical thinking and improving the quality of the educational process.

Key words: *educational process, intellectual maps, xmind program, personal educational environment of a modern teacher, highly professional competencies.*

Вступ. Пріоритетною метою навчально-методичної роботи медичного університету є підготовка спеціалістів, здатних в умовах практичної охорони здоров'я критично мислити, оперативно приймати рішення як у типових, так і в нестандартних ситуаціях, при цьому рівень підготовки фахівців у галузі медицини повинен відповідати досягненню цілей згідно таксономії Б. Блума¹. Класифікація є загальноприйнятною в міжнародному освітньому середовищі. Рівні засвоєння навчального матеріалу у таксономії розрізняються в залежності від типу навчальних цілей: когнітивної (знання), афективної (ціннісні орієнтації) і психомоторної (рухові навички). Реалізація кожної навчальної мети здійснюється на різних рівнях засвоєння. Зокрема, для когнітивних цілей рівнями засвоєння є: 1 - знання, 2 - розуміння, 3 - застосування, 4 - аналіз, 5 - синтез, 6 - оцінка. Для афективних: 1 - сприйняття, 2 - реагування, 3 - засвоєння ціннісних орієнтацій, 4 - організація ціннісних орієнтацій, 5 - поширення ціннісних орієнтацій на діяльність. Для психомоторної сфери: 1. Імітація. Спостереження за поведінкою іншої особи та її копіювання. 2. Відтворення маніпуляцій. Виконання певних дій за допомогою інструкцій та практичних навичок. 3. Досягнення точності.

Здатність виконувати завдання при невеликій кількості помилок і робити це точніше без наявності фахової допомоги. На цьому етапі навичка вважається засвоєною. 4. Поєднання. Здатність координувати серію дій за допомогою поєднання двох або більше навичок для виконання нетипових операцій. Ці складові можуть модифікуватися, щоб відповідати певним вимогам або для розв'язку задачі. 5. Натуралізація. Демонстрація високого рівня виконання в природному стилі («не роздумуючи»). Навички при цьому поєднуються, упорядковуються та виконуються стабільно і легко, поєднується розуміння, здатність та майстерність. У забезпеченні такої динаміки вагому роль може відіграти альтернативний підхід² щодо правильно організованого персонального навчального середовища сучасного викладача, що дасть можливість збільшити рівень резервних можливостей організму та забезпечити ефективний контроль над якістю навчального процесу.

У викладанні фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін в сучасних умовах важливим є поліпшення якості навчального процесу з пріоритетним напруження таких сфер людської свідомості як мислення (поняття, судження, умовивід) та інтелект (аналіз, синтез,

¹ Bloom B. S. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals, New York: Longman, 1984, 207 p. [in English].

² Rohovyi Yu.Ye., Bocharov A.V., Cobilianska R.M. "Rol' alternatyvnykh metodiv navchania pry vikladanni teoretychnykh ta klinichnykh medychnykh disciplin" [The role of alternative learning methods in teaching theoretical and clinical medical disciplines], *Medical education*, 2003, N 1, P. 22–24 [in Ukrainian].

абстракція, конкретизація, узагальнення), що дасть можливість забезпечити цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських посібників, що охоплюють цілісний навчальний процес від визначення його мети до очікуваних результатів.

У запропонованій публікації зосереджено аналітичну увагу на ролі правильно організованого персонального навчального середовища сучасного викладача, виконаного за рахунок побудови інтелектуальної карти за допомогою програми *xmind* в забезпеченні поліпшення викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін.

Отже, об'єктом цього дослідження є покращання якості навчального процесу для ефективного досягнення високопрофесійних компетентностей, а предметом – правильно організоване персональне навчальне середовища сучасного викладача, виконане за рахунок побудови інтелектуальної карти за допомогою програми *xmind* для поліпшення викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін.

Виклад основного матеріалу. У запропонованій публікації зосереджено увагу на правильно організованому персональному навчальному середовищі сучасного викладача, виконаного за рахунок побудови інтелектуальної карти за допомогою програми *xmind* для забезпечення поліпшення викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін. Для цього слід звернути увагу на цілісне представлення персонального навчального середовища сучасного викладача у вигляді однієї інтелектуальної карти, виконаної за допомогою програми *xmind* рис. 1.

Кожний викладач реєструється в профілі науковця в ORCID (Open Researcher and Contributor ID) – відкритий, некомерційний проєкт для створення та підтримки реєстру унікальних ідентифікаторів дослідників, прозорого способу представлення науково-дослідної діяльності та вільного доступу до цих ідентифікаторів. В ORCID викладач формує активні посилання до Google Scholar, Wikipedia, Wos Researcher ID, Scopus author ID, також вносить в ORCID всі свої публікації, які в кращому випадку повинні мати активні посилання doi.

Важливим складовим елементом персонального навчального середовища педагога на сьогоднішній день є використання можливостей сучасного айфон із забезпеченням доступу до електронної пошти своїх особистих 2 скриньок в доменах *bsmu.edu.ua*, *gmail.com* та email кафедри, до якої мають доступ всі співробітники. Для розсилання методичних матеріалів також доцільно використовувати можливості Viber, WhatsApp, Telegram з формуванням 2-х груп у Viber і Telegram, до яких мають доступ всі співробітники кафедри.

Згідно Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 року № 1187 із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ №365 від 24.03.2021 року) кожен викладач повинен мати не менше 4 пунктів із 20 запропонованих.

Сучасний викладач повинен знати, що таке цифрове освітнє середовище, цифрові освітні ресурси, цифрове оцінювання, кібербезпека, як цифрові технології можуть підтримувати професійну комунікацію, співпрацю, творчість та інноваційність; усвідомлювати функціональні можливості, обмеження, наслідки та ризики використання цифрових технологій знати загальні принципи, механізми та логіку, що лежать в основі створення цифрових сервісів, які постійно розвиваються, а також знати основи функціонування та використання різних цифрових пристроїв, комп'ютерних програм та мереж, критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, вплив відомостей і даних на свідомість та розвиток особистості, на прийняття рішень, усвідомлювати юридичні та етичні аспекти, пов'язані з використанням цифрових технологій вміти використовувати, фільтрувати, оцінювати, створювати, проєктувати та поширювати цифрові освітні ресурси; вміти захищати вміст, дані та цифрові ідентичності, а також визнавати та ефективно працювати з цифровими засобами та технологіями³. Рівень володіння цифровими технологіями встановлює рамка цифрової компетентності.

Навчально-методичні матеріали педагога на сьогоднішній день включають традиційні: розклад занять, графік консультацій та відробіток, презентації лекцій, методичні розробки і вказівки, матеріали підготовки до “Крок 1”, ЄДКІ, англійська мова професійного спрямування, конвертацію в бали традиційних оцінок, перелік індивідуальних завдань, рекомендовану літературу, паспорти аудиторій, календарні плани лекцій і практичних занять, критерії оцінок, матеріали для проведення підсумкового модульного контролю та сучасні: інфографіка, скрайбінг, гейміфікація, інтелект-карти, фішбоун, інтерактивний плакат та ін. Всі названі матеріали для зручності можна розсилати на Viber та Telegram.

В структуру персонального навчального середовища сучасного викладача доцільно включити сайт кафедри, систему дистанційного навчання Moodle, електронний журнал та публікації в базі Scopus, Web of Science, цифровий репозиторій університету, фахові видання, матеріали конференцій, підручники⁴, монографії⁵, навчальні посібники.

Важливими складовими елементами персонального навчального середовища педагога на сьогоднішній день є інтернет ресурси (Веб 2.0) із використанням можливостей You Tube, інформаційних ресурсів, End Note, універсальних пошукових систем.

Сучасний викладач повинен вміти користуватись технологіями відеоконференцій: Google meet, Teams, Zoom з використанням можливостей програми Mentimeter (приховування та показ результатів; авто-закриття опитування після заданого часу; експорт даних в таблицю; дані за сегментами попередніх відповідей аудиторії; фільтри; відкриття і закриття голосування).

Педагог на сьогоднішній день повинен демонструвати високий рівень стресостійкості, для

³ Kucharenko V. M., Bondarenko V. V. *Ekstrenne dystanciyne navchannia v Ukraini. Monografia [Emergency distance learning in Ukraine. Monograph]*, Za red. V. M. Kuharenko, V. V. Bondarenko, Kharkiv: Published by KP “City Printing House”, 2020, 409 p. [in Ukrainian].

⁴ Pathophysiology, Rohovyi Yu. Ye., Slobodian K. V., Doroshko V. A., Kolesnik O. V., Kovpak A. V., N. V. Lisnianska, N. M. Chorna, Edited by prof. Yurii Rohovyi, Third edition, Chernivtsi: Bukrek, 2021, 404 p. [in English].

⁵ Jovchniy peritonit; patofiziologia i likuvania [Biliary peritonitis: pathophysiology and treatment], ed. by M. Y. Nechitaylo, V. V. Bilookiy, Yu. Ye. Rohovyi, Chernivtsi: BSMU, 2011, 296 p. [in Ukrainian].

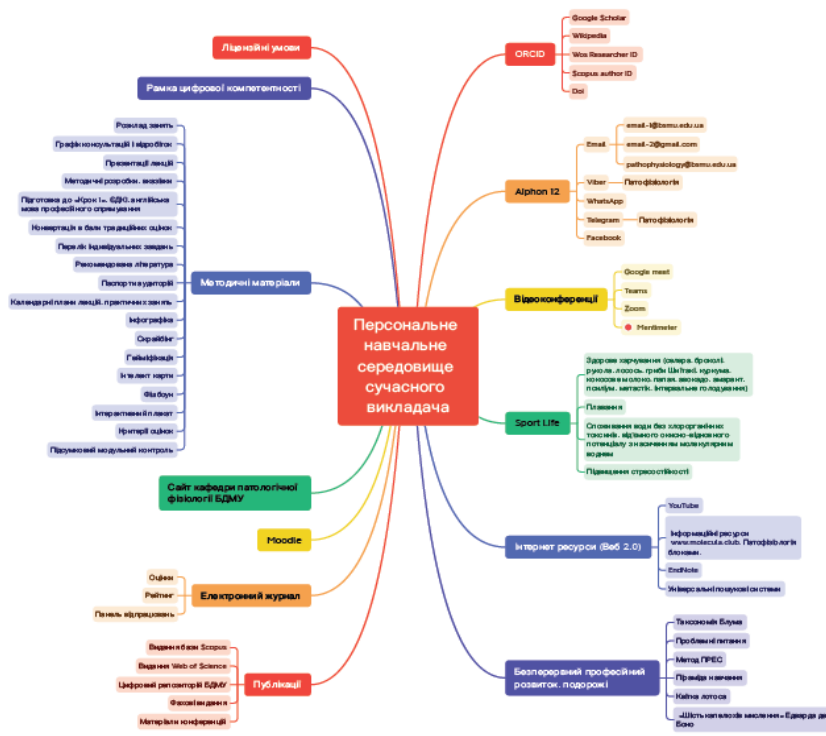

Рис. 1. Інтелект-карта персонального навчального середовища сучасного викладача, побудована за допомогою програми xmind.

Таким чином, у формуванні високопрофесійних компетенцій, важливо правильно організувати персональне навчальне середовища сучасного викладача, виконане за рахунок побудови інтелектуальної карти за допомогою програми xmind, що буде сприяти професійному самовдосконаленню та творчості.

Таким чином, впровадження правильно організованого персонального навчального середовища педагога на сьогоднішній день буде сприяти покращанню викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін, формуванню високопрофесійних компетенцій. Впровадження у навчальний процес вищезазначеного правильно організованого персонального навчального середовища сучасного викладача дасть можливість досягти реалізації провідних інтересів викладання фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін щодо пізнання глибоких загальних закономірностей розвитку хвороби⁷, передхвороби, забезпечити їх важливу роль у формуванні в студентів основ клінічного мислення із можливістю істотного поліпшення якості навчального процесу та засвоєння фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін.

Висновок. У представленій публікації пропонується впровадити у навчальний процес правильно організоване персональне навчальне середовища сучасного викладача, виконане за рахунок побудови інтелектуальної карти за допомогою програми xmind, що дасть можливість істотно поліпшити засвоєння фундаментальних теоретичних та клінічних дисциплін з домінуючим напруженням таких сфер людської свідомості, як мислення і інтелект та забезпечити цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських

цього доцільно використовувати можливості Sport Life, сучасні принципи здорового способу життя, споживання чистої питної води, сучасні принципи здорового харчування⁶.

Використання всіх вищеперерахованих складових елементів персонального навчального середовища сучасного викладача буде сприяти забезпеченню оптимального рівня роботи педагога, підвищенню стресостійкості, впевненості в собі, зменшенню втоми, наростанню емоцій радості та в кінцевому буде сприяти покращанню якості навчального процесу.

Важливим також є безперервний професійний розвиток сучасного викладача з освоєнням таксономії Блума, суті проблемних питань, методу ППЕС (Position – позиція, Reason – обґрунтування, Example – приклад, Solution – висновок), піраміди навчання, технології критичного мислення “квітка лотоса”, “шість капелюхів мислення” Едварда де Боно та ін.

способів, що необхідно для формування високопрофесійних компетенцій.

Роговий Юрій – доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри патологічної фізіології Буковинського державного медичного університету. Автор понад 500 наукових публікацій з патофізіології. Наукові пріоритети: патофізіологія нирок, водно-сольового обміну, жовчного перитоніту, проблеми викладання патофізіології.

Rohovyi Yuriy – Doctor of Medical Sciences, Professor, Head of Department of pathological physiology of the Bukovinian State Medical University. The author of 500 scientific publications on the pathophysiology. Research priorities: pathophysiology of kidneys, water-salt metabolism, bile peritonitis, problems of teaching pathophysiology.

Білокий В'ячеслав – доктор медичних наук, професор кафедри хірургії №1, декан стоматологічного факультету Буковинського державного медичного університету. Автор 290 наукових публікацій з хірургії та патофізіології. Наукові пріоритети: хірургія та патофізіологія жовчного перитоніту, захворювань щитоподібної залози, проблеми викладання хірургії та патофізіології.

Bilo'okiy Vyacheslav – Doctor of Medical Sciences, Professor of Department of surgery № 1, the Dean of the dental faculty of Bukovinian State Medical University. Author of 290 scientific publications on surgery and pathophysiology. Research priorities: surgery and pathophysiology of biliary peritonitis, diseases of the thyroid gland, problems of the teaching of surgery and pathophysiology.

Received: 22.05.2023

Advance Access Published: June, 2023

© Y. Rohovyi, V. Bilookiy, 2023

⁶ Rohovyi Yu. Ye., Bilookiy O. V., Bilookiy V. V., Bilooka Yu. V. “Pathophiziologichnyi analiz novych strategichnykh pryncypiv zdorovoho sposobu jittia v polipshenni vykladannya fundamentalnykh teoretichnykh i klinichnykh dyscyplin” [Pathophysiological analysis of new strategic principles of a healthy lifestyle in improving the teaching of fundamental theoretical and clinical disciplines], *Current issues of social sciences and Ukrainian studies*, 2022, N 2 (34), P. 70–72 [in Ukrainian].

⁷ Gozhenko A. I *Teoria bolezni* [Theory of disease], Odessa: Fenics, 2018, 236 p. [in Russian].